

Suvestinė redakcija nuo 2023-01-03 iki 2023-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [72-3009](#), i. k. 1021010ISTA00IX-987

Nauja redakcija nuo 2008-12-31:

Nr. [X-1663](#), 2008-07-01, Žin. 2008, Nr. 81-3174 (2008-07-17), i. k. 1081010ISTA00X-1663

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS
Į S T A T Y M A S**

2002 m. birželio 25 d. Nr. IX-987
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politikos tikslus, Lietuvos Respublikos valstybės, Europos Sąjungos paramos žemės ūkiui, maisto ūkiui ir kaimo plėtrai (toliau – valstybės ir Europos Sąjungos parama) įgyvendinimo principus, valstybės ir Europos Sąjungos paramos priemones, šias priemones ir žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politiką įgyvendinančias bei žemės ūkio, maisto ūkio oficialiąją statistiką ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registrą tvarkančias valstybės ir savivaldybių institucijas, įstaigas ir kitus juridinius asmenis.

2. Šiuo įstatymu įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, nurodyti šio įstatymo priede.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1922](#), 2015-06-30, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11097

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Alternatyvioji veikla** – bet kuri veikla kaimo vietovėje, nepriskiriama žemės ūkio veiklai.

2. **Alternatyviosios veiklos subjektas** – alternatyviąja veikla užsiimantis fizinis ar juridinis asmuo arba fizinių ar juridinių asmenų grupė, taip pat Lietuvoje registruotas užsienio juridinio asmens filialas, kurių žemės ūkio valda yra įregistruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

2¹. **Apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos techninės apžiūros sistema** – kompetentingos institucijos ir ūkio subjektų įgyvendinamų teisės aktuose numatytų administracinių ir techninių priemonių, kuriomis siekiama sumažinti augalų apsaugos produktų neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, visuma.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-1922](#), 2015-06-30, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11097

3. **Eksporto skatinimas** – visuma priemonių, kuriomis siekiama sudaryti teisinės ir ekonomines neperdirbtų žemės ūkio produktų, maisto produktų ir kitų perdirbtų žemės ūkio produktų eksporto plėtros ir užsienio prekybos balanso gerinimo prielaidas.

4. **Europos Sąjungos parama žemės ūkiui, maisto ūkiui ir kaimo plėtrai** – parama, teikiama iš Europos Sąjungos fondų, Europos Sąjungos bendrosios žemės ūkio politikos ir kaimo plėtros priemonėms įgyvendinti.

5. **Investicinė parama** – teisės aktų nustatyta tvarka fiziniams ir juridiniams asmenims teikiama finansinė parama žemės ūkio, žemės ūkio produktų perdirbimo, maisto ūkio ir kaimo plėtros investicijoms.

6. **Kaimo bendruomenė** – kaimo vietovės gyventojai, siejami bendrų gyvenimo kaimynystėje poreikių ir interesų. Kaimo bendruomenė, siekianti gauti finansinę paramą, turi

Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo arba Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka įsteigti bendruomeninę organizaciją, kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje.

7. **Kaimo plėtra** – kaimo vietovių gyventojų gyvenimo ir darbo sąlygų kokybės gerinimas, kaimo vietovių ekonominės ir socialinės struktūros tobulinimas, bendruomeninių ryšių stiprinimas siekiant užtikrinti ekonominę ir socialinę sanglaudą, saugoti ir kurti darbo vietas, skatinti alternatyviąją veiklą kaime, saugoti ir puoselėti etninę kultūrą, kraštovaizdį ir gamtinę aplinką.

8. **Kaimo vietovė** – gyvenamoji vietovė, kurios gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių.

9. **Kompensacinė išmoka** – teisės aktų nustatyta tvarka fiziniams ir juridiniams asmenims teikiama finansinė parama dėl nepalankių ūkininkavimo sąlygų, ekologinio ūkininkavimo įsipareigojimų, aplinkosaugos ar teisės aktų nustatytų kitų apribojimų vykdymo negautoms pajamoms ar turėtoms papildomoms išlaidoms kompensuoti.

10. **Maisto ūkis** – ūkio šaka, apimanti maisto produktų gamybą ir jų pateikimą rinkai.

11. **Miškų ūkio veikla** – veikla, apimanti miškų auginimą (įveisimą, atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, tvarkymą) ir naudojimą.

12. **Paslaugos žemės ūkiui** – Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintame sąraše išvardytos su žemės ūkiu susijusios paslaugos.

13. **Pirminė gamyba** – žemės ūkio produktų gamyba, įskaitant ir auginimą, derliaus nuėmimą, melžimą, gyvūnų veisimą.

14. **Pirminis perdirbimas** – veikla: apdorojimas, apdirbimas, pirminis tvarkymas, kurios metu iš žemės ūkio produkto nekeičiant jo cheminės sudėties taip pat gaunamas žemės ūkio produktas.

15. **Rinkos reguliavimo priemonės** – teisės aktų nustatytos rinkos reguliavimo priemonės, kuriomis siekiama subalansuoti žemės ūkio ir maisto produktų pasiūlą ir paklausą rinkoje.

16. **Tiesioginė išmoka** – žemės ūkio veiklos subjekto pajamų lygiui palaikyti teikiama finansinė parama.

17. **Valstybės pagalba žemės ūkiui** – bet kokia priemonė, atitinkanti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus ir teikiama su žemės ūkio ir maisto produktų gamyba, perdirbimu, prekyba ir kaimo plėtra susijusioms veiklos rūšims.

17¹. **Ūkio subjektas** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-1922](#), 2015-06-30, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11097

18. **Žemės ūkio produktai** – augalininkystės, gyvulininkystės, paukštininkystės, žvėrininkystės, bitininkystės, žuvininkystės produktai, užaugintos miško uogos, vaistažolės, grybai ir iš jų gauti pirminio perdirbimo produktai, skirti vartoti arba tolesnei maisto produktų ar ne maisto produktų gamybai.

19. **Žemės ūkio produktų gamyba** – veikla, apimanti pirminę gamybą ir (ar) jos metu gautų savo žemės ūkio produktų pirminį perdirbimą.

20. **Žemės ūkio produktų perdirbimas** – veikla, kurios metu pakeičiama žemės ūkio produktų pirminė fizinė ir (ar) cheminė sudėtis.

20¹. **Žemės ūkio rizikos valdymo fondas** – savanoriška žemės ūkio veiklos subjektų tarpusavio pagalbos sistema, grindžiama narių įnašais ir skirta jų pajamų lygiui palaikyti.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-3330](#), 2020-10-15, paskelbta TAR 2020-10-29, i. k. 2020-22472

21. **Žemės ūkio valda** – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (ar) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, technologiniais ir ekonominiais santykiais.

22. **Žemės ūkio veikla** – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimą ir (arba) geros agrarinės bei aplinkosaugos žemės būklės palaikymą, žemės ūkio

kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) pripažintų kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) žemės ūkio produktų supirkimą iš savo kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių, jų realizavimą, iš savo narių supirktų žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ir ne maisto produktų realizavimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2759](#), 2016-11-08, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26875

23. **Žemės ūkio veiklos subjektas** – žemės ūkio veikla arba žemės ūkio ir alternatyviaja veikla užsiimantis fizinis ar juridinis asmuo arba fizinių ar juridinių asmenų grupė, taip pat Lietuvoje registruotas užsienio juridinio asmens filialas, kurių žemės ūkio valda yra įregistruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

24. **Žemės ūkis** – ūkio šaka, apimanti žemės ūkio veiklą.

25. **Žemės ar miškų ūkio transporto priemonės atitikties įvertinimas** – procedūra, kuria nustatoma, ar žemės ar miškų ūkio transporto priemonė atitinka teisės aktų nustatytus reikalavimus.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-1922](#), 2015-06-30, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11097

26. **Žemės ar miškų ūkio transporto priemonės tipo patvirtinimas** – procedūra, kuria patvirtinama, kad žemės ar miškų ūkio transporto priemonė, jos sistema, sudedamoji dalis ar atskiras techninis mazgas atitinka teisės aktų nustatytus techninius reikalavimus.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-1922](#), 2015-06-30, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11097

27. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatyme.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-461](#), 2021-06-29, paskelbta TAR 2021-07-07, i. k. 2021-15458

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1577](#), 2011-09-15, *Žin.*, 2011, Nr. 119-5610 (2011-10-01), i. k. 1111010ISTA0XI-1577

ANTRASIS SKIRSNIS ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS POLITIKA

3 straipsnis. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politikos tikslai

1. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politika nustatoma Lietuvos Respublikos teisės aktais, Europos Sąjungos teisės aktais ir Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis.

2. Įgyvendinant žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politiką, siekiama šių tikslų:

1) sudaryti sąlygas konkurencingiems ir veiksmingiems žemės ūkio, maisto ūkio sektoriams, eksportui plėtoti, tokiu būdu didinant žemės ūkio veiklos subjektų ir alternatyviosios veiklos subjektų pajamas ir užtikrinant kaimo vietovių gyventojų gyvenimo lygio kilimą;

2) užtikrinti darnią konkurencingos miškų ūkio veiklos plėtrą;

3) taikant tolygios regionų plėtros ir socialinių ekonominių skirtumų mažinimo priemones, palaikyti kaimo vietovių gyvybingumą;

4) darnios plėtros pagrindu saugoti natūralią kaimo vietovių etnokultūrinę aplinką;

5) užtikrinti, kad į rinką būtų teikiami saugūs, geros kokybės ir plataus asortimento žemės ūkio ir maisto produktai;

6) tausoti aplinką, gerinti jos būklę taikant agrarinės aplinkosaugos priemones, plėtoti ekologinę gamybą ir skatinti suderintą atsinaujinančių gamtos išteklių naudojimą;

7) išsaugoti vertingas miškų ekosistemas, padidinti Lietuvos miškingumą, miškų apsauginę ir rekreacinę vertę;

8) mažinti gyventojų migraciją iš kaimo vietovių, didinti užimtumą, ekonominės veiklos įvairovę;

9) skatinti ir finansiškai remti kaimo bendruomenes ir jų bendruomenines organizacijas, kaimo vietovių gyventojų visuomeninį ir pilietinį aktyvumą, kaimo vietovių gyventojų švietimą, mokymą, partnerystę;

- 10) išsaugoti ir didinti dirvožemio našumą taikant melioracines ir kitas priemones;
- 11) racionaliai naudoti žemę žemėtvarkos ir agrotechnikos priemonių pagrindu;
- 12) skatinti kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) žemės ir maisto ūkyje, gamintojų grupių ir gamintojų organizacijų kūrimąsi ir veiklą;
- 13) skatinti žemės ūkio inžinerinę plėtrą ir užtikrinti žemės ar miškų ūkio transporto priemonių atitiktis įvertinimą.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-1922](#), 2015-06-30, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11097

4 straipsnis. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politikos įgyvendinimas

1. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politiką formuoja Žemės ūkio ministerija, o įgyvendina kitos įstatymų ir kitų teisės aktų įgalios valstybės institucijos ir įstaigos, įstatymų įgalios valstybės įmonės ir viešosios įstaigos, taip pat savivaldybių institucijos pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytą kompetenciją. Savivaldybių institucijos žemės ūkio ministro nustatyta tvarka teikia Žemės ūkio ministerijai informaciją apie įstatymų priskirtų funkcijų įgyvendinimą žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros srityse.

2. Valstybės institucijos, įstaigos, valstybės įmonės, viešosios įstaigos ir savivaldybių institucijos, įgyvendindamos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politiką, bendradarbiauja su žemės ūkio ir maisto gamintojų, supirkėjų, perdirbėjų ir kitomis asociacijomis bei institucijomis, įstaigomis ar organizacijomis, kurių veikla susijusi su konsultavimu, moksliniais tyrimais, formalioju ir neformalioju švietimu.

3. Žemės ūkio ministerija ar jos įgaliota institucija yra kompetentinga institucija dėl žemės ar miškų ūkio transporto priemonių atitikties įvertinimo ir tipo patvirtinimo bei apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos techninės apžiūros sistemos plėtros. Vykdydama apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos techninės apžiūros sistemos plėtros darbus, Žemės ūkio ministerija ar jos įgaliota institucija žemės ūkio ministro nustatyta tvarka įvertina technines apžiūras vykdančių ūkio subjektų pasirengimą užsiimti šia veikla, koordinuoja šią veiklą ir atlieka jos priežiūrą.

4. Viešoji įstaiga Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra:

1) organizuoja ir administruoja žemės ūkio ir maisto produktų eksporto skatinimo priemones;

2) administruoja 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. balandžio 20 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2017/1183, (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013) nustatytą žemės ūkio produktų eksporto ir importo licencijų sistemą ir žemės ūkio produktų importo tarifines kvotas, skirstomas pagal licencijas;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-3330](#), 2020-10-15, paskelbta TAR 2020-10-29, i. k. 2020-22472

3) administruoja Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 nustatytas bendrosios žemės ūkio politikos intervencines priemones ir programas;

4) administruoja informavimo apie žemės ūkio ir maisto produktus ir jų pardavimo skatinimo priemones, nustatytas 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1144/2014 dėl informacijos apie žemės ūkio produktus teikimo ir jų pardavimo skatinimo priemonių, įgyvendinamų vidaus rinkoje ir trečiosiose šalyse, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 3/2008;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-3330](#), 2020-10-15, paskelbta TAR 2020-10-29, i. k. 2020-22472

5) atlieka užsienio valstybių taikomų prekybos priemonių žemės ūkio ir maisto produktams analizę;

6) organizuoja ir koordinuoja trumpų maisto ir mišrių (maisto ir ne maisto) produktų tiekimo grandinių diegimą ir plėtrą, konsultuoja ir teikia metodinę pagalbą gamintojų grupėms ir kooperatinėms bendrovėms (kooperatyvams) šioje srityje;

7) kuria žemės ūkio, kaimo plėtros ir žuvininkystės srities šviečiamąsias programas ir koordinuoja jų įgyvendinimą;

8) organizuoja ir vykdo žemės ūkio veiklos subjektų ir ūkio subjektų, veikiančių kaimo plėtros srityje, kvalifikacijos tobulinimą.

5. Viešosios įstaigos Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros savininkė yra valstybė. Viešosios įstaigos Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros veikla atliekant šio straipsnio 4 dalyje ir 8 straipsnio 1 dalyje, Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatyme ir Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatyme nurodytas funkcijas, viešosios įstaigos Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos veikla atliekant šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje, Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatyme nurodytas funkcijas ir valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų centro veikla atliekant šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, 10 straipsnyje, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje ir Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatyme nurodytas funkcijas finansuojama iš Žemės ūkio ministerijai skirtų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų ir (arba) kitų lėšų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1296](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15625

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1922](#), 2015-06-30, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11097

Nr. [XIII-1213](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09726

5 straipsnis. Lietuvos kaimo tinklas

1. Svarbiausiems žemės, maisto, miškų ūkių ir kaimo plėtros klausimams nagrinėti, informacijai apie kaimo plėtros priemones bei gerąją perduotiną praktiką kaupti ir analizuoti, jai viešinti, keitimuisi patirtimi ir žiniomis nacionaliniu ir tarptautiniu mastu organizuoti, pasiūlymams valstybės institucijoms ir įstaigoms kaimo plėtros ir su ja susijusiais klausimais teikti, mokymo programoms vietos veiklos grupėms rengti, techninei pagalbai teritoriniam ir tarptautiniam bendradarbiavimui teikti iš su kaimo plėtra ir žemės, maisto, miškų ūkiais susijusių valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, taip pat kitų su kaimo plėtra ir žemės, maisto, miškų ūkiais susijusių viešųjų juridinių asmenų sudaromas Lietuvos kaimo tinklas.

2. Už Lietuvos kaimo tinklo sudarymą atsakinga Žemės ūkio ministerija.

3. Lietuvos kaimo tinklo veiklai koordinuoti ir šio tinklo tikslams įgyvendinti Žemės ūkio ministerija iš Lietuvos kaimo tinkle dalyvaujančių su kaimo plėtra ir žemės, maisto, miškų ūkiais susijusių valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų viešųjų juridinių asmenų atstovų sudaro visuomeniniais pagrindais veikiančią instituciją – Lietuvos kaimo tinklo tarybą, tvirtina jos sudėtį ir nuostatus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1577](#), 2011-09-15, *Žin.*, 2011, Nr. 119-5610 (2011-10-01), i. k. 1111010ISTA0XI-1577

5¹ straipsnis. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politika Šiaurės Lietuvos karstiniame regione

1. Šiaurės Lietuvos karstiniame regione, kurio teritoriją nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė, požeminiams vandenims nuo taršos apsaugoti ir ekstensyvaus ūkininkavimo metodams plėtoti, nepažeidžiant šiame regione gyvenančių ir dirbančių asmenų teisėtų interesų, sudaromas veiksmų planas.

2. Žemės ūkio ministerijos parengtą ir su Aplinkos ministerija suderintą veiksmų planą tvirtina žemės ūkio ministras. Veiksmų planas finansuojamas iš Žemės ūkio ministerijai ir Aplinkos ministerijai skirtų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų lygiomis dalimis.

3. Patvirtintą veiksmų planą įgyvendina viešoji įstaiga „Tatulos programa“.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XII-1729](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-27, i. k. 2015-08127

TREČIASIS SKIRSNIS PARAMA ŽEMĖS ŪKIUI, MAISTO ŪKIUI IR KAIMO PLĖTRAI

6 straipsnis. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros paramos įgyvendinimo principai

Parama žemės ūkiui, maisto ūkiui ir kaimo plėtrai teikiama vadovaujantis šiais principais:

- 1) žemės ūkio veiklos subjektų pajamų lygio palaikymo;
- 2) veiksmingo ūkininkavimo metodų, atitinkančių aplinkosaugos, gyvūnų gerovės, maisto saugos ir kokybės reikalavimus, skatinimo;
- 3) prielaidų žemės ūkio veiklos subjektų ir alternatyviosios veiklos subjektų konkurencingoms veiklos sąlygoms sudarymo;
- 4) vietos išteklių veiksmingesnio panaudojimo, iniciatyvų ir partnerystės rėmimo;
- 5) migracijos iš kaimo vietovių mažinimo, kaimo bendruomenių judėjimo, visuomeninio ir pilietinio aktyvumo skatinimo ir finansinio rėmimo;
- 6) kitais principais, numatytais Lietuvos Respublikos įstatymuose, Europos Sąjungos teisės aktuose ar Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.

7 straipsnis. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros paramos įgyvendinimo šaltiniai ir priemonės

1. Parama žemės ūkiui, maisto ūkiui ir kaimo plėtrai teikiama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, Europos Sąjungos fondų lėšų ir kitų lėšų.

2. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros paramos įgyvendinimo priemonės yra:

- 1) tiesioginės išmokos;
- 2) kompensacinės išmokos;
- 3) rinkos reguliavimo priemonės;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1577](#), 2011-09-15, *Žin.*, 2011, Nr. 119-5610 (2011-10-01), i. k. 1111010ISTA0XI-1577

- 4) eksporto skatinimo priemonės;
- 5) investicinė parama;
- 6) valstybės pagalbos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai priemonės;
- 7) žemės ūkio veiklos subjektams, kurių metinės pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 procentų visų gautų pajamų, taikomos įstatymų nustatytos mokesčių lengvatos;
- 8) žemės ūkio rizikos valdymo priemonės, nustatytos Reglamento (ES) 2021/2115 76 straipsnio 3 dalyje;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-3330](#), 2020-10-15, paskelbta TAR 2020-10-29, i. k. 2020-22472

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-1541](#), 2022-11-17, paskelbta TAR 2022-11-29, i. k. 2022-24191

9) kitos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos priemonės.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1577](#), 2011-09-15, *Žin.*, 2011, Nr. 119-5610 (2011-10-01), i. k. 1111010ISTA0XI-1577

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-3330](#), 2020-10-15, paskelbta TAR 2020-10-29, i. k. 2020-22472

8 straipsnis. Paramos žemės ūkiui, maisto ūkiui ir kaimo plėtrai administravimas

1. Valstybės ir Europos Sąjungos paramos priemonės administruoja Žemės ūkio ministerija, valstybės įmonė Žemės ūkio duomenų centras, viešoji įstaiga Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra, Vyriausybės įgaliotos institucijos ir savivaldybių institucijos pagal įstatymų nustatytą kompetenciją.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-1577](#), 2011-09-15, *Žin.*, 2011, Nr. 119-5610 (2011-10-01), i. k. 1111010ISTA0XI-1577

Nr. [XIII-1213](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09726

Nr. [XIV-1296](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15625

2. Valstybės ir Europos Sąjungos paramos lėšų mokėjimo, apskaitos ir kontrolės funkcijas atlieka Žemės ūkio ministerija ir kitos Vyriausybės įgaliotos institucijos.

3. Valstybės ir Europos Sąjungos paramos priemonių prioritetus, atsižvelgdama į Seimo ir Vyriausybės tvirtinamų strateginių žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros teisės aktų nustatytus prioritetus bei Europos Sąjungos teisės aktus, nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

4. Valstybės ir Europos Sąjungos paramos lėšų naudojimo tvarką ir sąlygas nustato Žemės ūkio ministerija.

5. Apie valstybės ir Europos Sąjungos paramos priemonių administravimo metu priimtą individualų administracinį aktą (sprendimą) asmeniui, kuriam šis individualus aktas (sprendimas) skirtas arba kurio teisėms ir pareigoms turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo šio individualus administracinio akto (sprendimo) priėmimo dienos yra pranešama raštu ir (arba) elektroniniu paštu ar per informacines sistemas, jeigu asmuo sutiko, kad informacija jam bus teikiama tokiu būdu.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XI-1577](#), 2011-09-15, *Žin.*, 2011, Nr. 119-5610 (2011-10-01), i. k. 1111010ISTA0XI-1577

9 straipsnis. Žemės ūkio rizikos valdymo fondų lėšų struktūra, administravimas, tinkamumo sąlygos valstybės ir Europos Sąjungos paramai gauti, valstybės ir Europos Sąjungos paramos apskaičiavimas, valstybės ir Europos Sąjungos paramos panaudojimas ir priežiūra

1. Žemės ūkio rizikos valdymo fondų kūrimo sąlygos:

1) žemės ūkio rizikos valdymo fondai kuriami ne mažiau kaip penkių žemės ūkio veiklos subjektų;

2) žemės ūkio rizikos valdymo fondai turi turėti:

a) tarpusavio pagalbos tikslui skirtą, nuo kito turto atskirtą ir atskirai tvarkomą sąskaitą;

b) administratorių (šio punkto a papunktyje nurodytai sąskaitai tvarkyti, nuostoliams skaičiuoti, įnašams ar prarastų pajamų kompensacijoms administruoti, apskaitai tvarkyti ir kitoms veikloms, susijusioms su žemės ūkio rizikos valdymo fondo tvarkymu);

c) patvirtintas ir viešai institucijos, atsakingos už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai išlaidų valdymą ir kontrolę, interneto svetainėje paskelbtas žemės ūkio rizikos valdymo fondo veiklos taisyklės, nustatančias: fondo lėšų administravimą, kaupimą, naudojimą; įnašų ir prarastų pajamų kompensacijų apskaičiavimą ir mokėjimą; tapimo žemės ūkio rizikos valdymo fondo nariu ir išėjimo iš žemės ūkio rizikos valdymo fondo sąlygas; informacijos apie galimus interesų konfliktus teikimą; prarastų pajamų kompensacijų sumažinimo ar nemokėjimo žemės ūkio rizikos valdymo fondo nariams dėl jų aplaidumo sąlygas; žemės ūkio rizikos valdymo fondo narių atsakomybę už skolas, susidariusias dėl žemės ūkio rizikos valdymo fondo veiklos.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [XIV-1541](#), 2022-11-17, paskelbta TAR 2022-11-29, i. k. 2022-24191

2. Žemės ūkio rizikos valdymo fondų lėšas sudaro:

1) žemės ūkio rizikos valdymo fondo narių įnašai;

2) pajamos, gautos iš žemės ūkio rizikos valdymo fondo lėšų laikino investavimo į vertybinius popierius arba palūkanų už terminuotus indėlius (negali būti investuojamos lėšos, nurodytos šios dalies 3 punkte);

3) parama, gauta iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, Europos Sąjungos fondų lėšų;

4) juridinių ir fizinių asmenų savanoriški tiksliniai įnašai;

5) kitos teisėtai įgytos lėšos.

3. Žemės ūkio rizikos valdymo fondų atitiktį šio straipsnio 1 dalyje nustatytiems reikalavimams vertina ir veiklos, susijusios su valstybės ir Europos Sąjungos paramos panaudojimu žemės ūkio rizikos valdymo fondų narių prarastoms pajamoms kompensuoti, stebėseną Žemės ūkio

ministerijos nustatyta tvarka atlieka institucija, atsakinga už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai išlaidų valdymą ir kontrolę. Žemės ūkio rizikos valdymo fondui, kuris neatitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, parama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, Europos Sąjungos fondų lėšų neteikiama.

4. Institucija, atsakinga už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai išlaidų valdymą ir kontrolę, paramą iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, Europos Sąjungos fondų lėšų teikia žemės ūkio rizikos valdymo fondui. Paramą iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, Europos Sąjungos fondų lėšų žemės ūkio rizikos valdymo fondo nariui, žemės ūkio veiklos subjektui skiria žemės ūkio rizikos valdymo fondas.

5. Parama žemės ūkio rizikos valdymo fondo nariui, žemės ūkio veiklos subjektui iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, Europos Sąjungos fondų lėšų skiriama tik tuo atveju, kai pajamų sumažėjimas viršija Reglamento (ES) 2021/2115 76 straipsnio 5 dalyje nustatytą atskiros žemės ūkio veiklos subjekto vidutinių metinių praėjusių trejų metų laikotarpio pajamų arba praėjusių penkerių metų laikotarpio vidutinių trejų metų pajamų, neįskaitant per tuos penkerius metus gautų didžiausių ir mažiausių pajamų sumų, ribą. Pajamos yra įplaukų, kurias žemės ūkio veiklos subjektas gauna iš rinkos, įskaitant bet kokios formos viešąją paramą, suma atskaičius sąnaudas. Iš žemės ūkio rizikos valdymo fondo žemės ūkio veiklos subjektui mokamomis prarastų pajamų kompensacijomis kompensuojama ne daugiau kaip 70 procentų pajamų, prarastų tais metais, kuriais žemės ūkio veiklos subjektas įgyja teisę gauti šią paramą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1541](#), 2022-11-17, paskelbta TAR 2022-11-29, i. k. 2022-24191

6. Žemės ūkio rizikos valdymo fondo narių prarastų pajamų kompensacija mokama įvertinus gautą valstybės ir Europos Sąjungos paramą ir negali viršyti prarastų pajamų dydžio.

7. Žemės ūkio rizikos valdymo fondo, kuris nutraukė veiklą, lėšos grąžinamos žemės ūkio rizikos valdymo fondo, nariams proporcingai jų sumokėtiems įnašams. Šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytos gautos ir žemės ūkio rizikos valdymo fondo narių prarastoms pajamoms kompensuoti nepanaudotos paramos lėšos (iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų ir (arba) Europos Sąjungos fondų lėšų) grąžinamos į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-3330](#), 2020-10-15, paskelbta TAR 2020-10-29, i. k. 2020-22472

KETVIRTASIS SKIRSNIS ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS OFICIALIOJI STATISTIKA IR INFORMACINIAI IŠTEKLIAI

Pakeistas skirsnio pavadinimas:

Nr. [XIII-1213](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09726

10 straipsnis. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros oficialioji statistika

Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros oficialiąją statistiką, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymu, tvarko Valstybės duomenų agentūra, Žemės ūkio ministerija, valstybės įmonė Žemės ūkio duomenų centras, Vyriausybės įgaliotos institucijos ir (ar) kiti subjektai, jeigu jų atliekami statistiniai tyrimai yra įtraukti į Oficialiosios statistikos programos I dalį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1091](#), 2010-11-04, *Žin.*, 2010, Nr. 137-6992 (2010-11-23), i. k. 1101010ISTA0XI-1091

Nr. [XI-1577](#), 2011-09-15, *Žin.*, 2011, Nr. 119-5610 (2011-10-01), i. k. 1111010ISTA0XI-1577

Nr. [XIII-1131](#), 2018-04-26, paskelbta TAR 2018-05-08, i. k. 2018-07483

Nr. [XIV-1296](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15625

11 straipsnis. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registras

1. Kiekviena žemės ūkio valda turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

2. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro valdytoja yra Žemės ūkio ministerija. Vyriausybė paskiria Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro tvarkytojus.

3. Fizinis asmuo, įregistravęs žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre, gali užsiimti žemės ūkio veikla nsteigdamas įmonės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-1213](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09726

12 straipsnis. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros valstybės informaciniai ištekliai

Valstybės ir Europos Sąjungos paramos lėšos administruojamos, žemės ūkio ir maisto produktų rinka reguliuojama, žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros politikai formuoti reikalinga informacija kaupiama tam naudojant valstybės informacinius išteklius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1577](#), 2011-09-15, *Žin.*, 2011, Nr. 119-5610 (2011-10-01), i. k. 1111010ISTA0XI-1577

Nr. [XIII-1213](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09726

13 straipsnis. Duomenų teikimas ir naudojimas

1. Žemės ūkio ministerija ar jos įgaliota institucija, įstatymų ir kitų teisės aktų įgalios valstybės institucijos ir įstaigos, įstatymų įgalios valstybės įmonės ir viešosios įstaigos, taip pat savivaldybių institucijos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka pagal kompetenciją turi teisę gauti iš žemės ūkio veiklos subjektų, alternatyviosios veiklos subjektų, kitų asmenų, gavusių valstybės ar Europos Sąjungos paramą, duomenis ir informaciją apie lėšų naudojimą, o iš valstybės registru bei duomenų bazių – neatlygintinai duomenis ir informaciją, kurių reikia žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros valstybės informacinių išteklių funkcionavimui užtikrinti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1213](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09726

2. Viešoji įstaiga Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka renka, kaupia ir apdoroja duomenis, apibūdinančius žemės ūkio produkcijos gamintojų ūkinę finansinę veiklą ir jos rezultatus. Vadovaujantis Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktais, apibendrinti duomenys teikiami Europos Komisijai, kuri juos naudoja rengdama ataskaitas dėl padėties žemės ūkyje ir žemės ūkio rinkų bei ūkių pajamų Bendrijoje.

3. Žemės ūkio subjektai, alternatyviosios veiklos subjektai ir kiti asmenys, gavę valstybės ir Europos Sąjungos paramą, privalo teikti duomenis ir informaciją apie lėšų naudojimą šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms institucijoms, įstaigoms ir juridiniams asmenims Žemės ūkio ministerijos ar jos įgalios institucijos nustatyta tvarka.

4. Siekdamos viešai ir skaidriai naudoti valstybės ir Europos Sąjungos paramą, Vyriausybės ar Žemės ūkio ministerijos įgalios institucijos ir įstaigos turi teisę skelbti paramos prašančių pareiškėjų ir paramos gavėjų sąrašus ir pinigų sumas, skirtas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Europos Sąjungos fondų ir (ar) kitų lėšų.

5. Siekdama sustiprinti žemės ūkio veiklos subjektų, parduodančių žalią pieną, derybines galias ir didinti pieno rinkos skaidrumą, valstybės įmonė Žemės ūkio duomenų centras turi teisę iš ūkio subjektų, teisės aktų nustatyta tvarka registruotų žalio pieno supirkimo ir (ar) perdirbimo veiklai plėtoti (toliau – žalio pieno pirkėjas), rinkti ir skelbti informaciją apie vidutinės kalendorinio mėnesio žalio pieno pirkimo kainas pagal kiekvieną žalio pieno pirkėją, jas išskiriant pagal žalio pieno pristatymo būdą (žalias pienas pristatomas į žalio pieno supirkimo punktą, žalias pienas paimamas tiesiogiai iš žemės ūkio veiklos subjekto ūkio, žalias pienas pristatomas tiesiogiai į žalio pieno perdirbimo įmonę) ir (ar) pagal iš žemės ūkio veiklos subjekto perkamo žalio pieno kiekį. Šios informacijos rinkimo, naudojimo ir viešinimo tvarką nustato žemės ūkio ministras.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-461](#), 2021-06-29, paskelbta TAR 2021-07-07, i. k. 2021-15458

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1296](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15625

Straipsnio pakeitimai:

**PENKTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

14 straipsnis. Atsakomybė už įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę šį įstatymą, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

IGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/128/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo.

2. 2013 m. vasario 5 d. Europos Tarybos ir Parlamento reglamentas (ES) Nr. 167/2013 dėl žemės ir miškų ūkio transporto priemonių patvirtinimo ir rinkos priežiūros.

3. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005.

4. 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013.

Papildyta punktu:

Nr. [XIV-1541](#), 2022-11-17, paskelbta TAR 2022-11-29, i. k. 2022-24191

Priedo pakeitimai:

Nr. [XIII-3330](#), 2020-10-15, paskelbta TAR 2020-10-29, i. k. 2020-22472

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1663](#), 2008-07-01, Žin., 2008, Nr. 81-3174 (2008-07-17), i. k. 1081010ISTA00X-1663

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymo pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1091](#), 2010-11-04, Žin., 2010, Nr. 137-6992 (2010-11-23), i. k. 1101010ISTA0XI-1091

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 10 straipsnio pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1577](#), 2011-09-15, Žin., 2011, Nr. 119-5610 (2011-10-01), i. k. 1111010ISTA0XI-1577

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1729](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-27, i. k. 2015-08127

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 papildymo 5-1 straipsniu įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1922](#), 2015-06-30, paskelbta TAR 2015-07-07, i. k. 2015-11097

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 1, 2, 3, 4 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2759](#), 2016-11-08, paskelbta TAR 2016-11-16, i. k. 2016-26875

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2 straipsnio pakeitimo įstatymas

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1131](#), 2018-04-26, paskelbta TAR 2018-05-08, i. k. 2018-07483

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 10 straipsnio pakeitimo įstatymas

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1213](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09726

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 4, 8, 11, 12, 13 straipsnių ir ketvirtąjo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-461](#), 2021-06-29, paskelbta TAR 2021-07-07, i. k. 2021-15458

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymas

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-3330](#), 2020-10-15, paskelbta TAR 2020-10-29, i. k. 2020-22472

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2, 4, 7, 9 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-1296](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15625

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 4, 8, 10 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymas

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-1541](#), 2022-11-17, paskelbta TAR 2022-11-29, i. k. 2022-24191

Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 7, 9 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas